

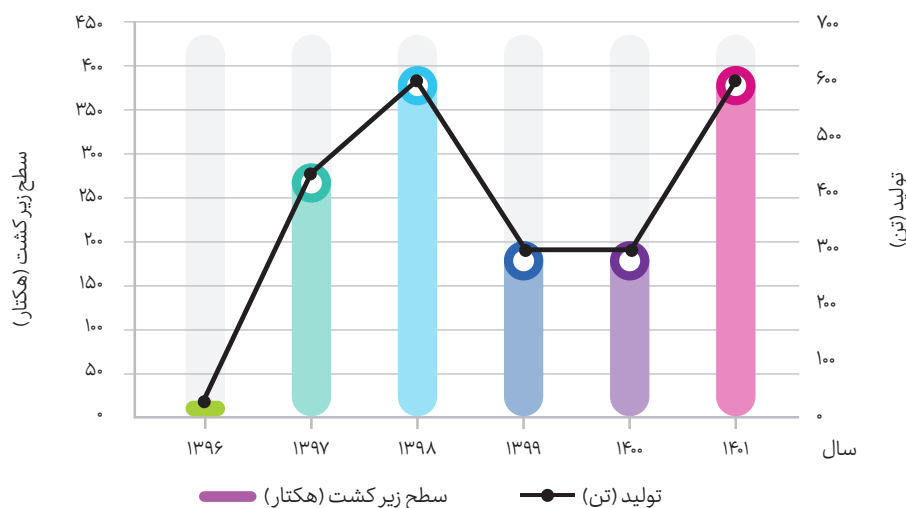

"صدوق"؛ رقم کینوا متحمل به تنش شوری

مرکز ملی تحقیقات شوری^۱، مراکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان‌های یزد^۲، خراسان رضوی^۳، فارس^۴

۶ بیان مسئله

کینوا به‌عنوان یکی از سالم‌ترین خوردنی‌ها در سراسر جهان شناخته می‌شود یک منبع غذایی خوب است که شامل انواع ویتامین‌ها، آنتی‌اکسیدان‌ها، پروتئین و مواد معدنی می‌باشد. کشت این محصول در کشور در طی سال‌های اخیر توسعه فراوانی یافته است. در حال حاضر رقم تیتیکاکا بیشترین سطح زیر کشت کینوا را در کشور به خود اختصاص داده است. یکی از مهمترین موانع تولید کینوا در کشور عدم وجود تنوع رقم، نیاز به ارقام زودرس، افزایش پتانسیل عملکرد و معرفی ارقام متحمل به تنش شوری و ارقام با

شکل ۱ < سطح زیر کشت کینوا از سال شروع معرفی گیاه تا سال ۱۴۰۱

۱- معصومه صالحی ۲- فرهنگ دهقانی ۳- یوسف هاشمی‌نژاد ۴- علی داد کرمی

سایونین کمتر می‌باشد. از آنجایی که کینوا به عنوان یک غذای ارزشمند و سالم معرفی شده است، بهبود عملکرد کمی و کیفی کینوا یکی از اهداف برنامه‌های به‌نژادی جهت توسعه کشت کینوا در کشور می‌باشد. تاکنون رقمی برای کینوا در کشور معرفی نشده است و با توجه به روند رو به توسعه سطح زیر کشت و مزیت کشت این گیاه نسبت به سایر گیاهان زراعی در شرایط شور و خشک نیاز است رقم متحمل به تنش شوری و سازگار با فلات مرکزی و جنوب کشور که بیشترین اراضی شور را دارد، معرفی شود.

6 معرفی دستاورد

رقم صدوق دومین رقم معرفی شده کینوا در کشور می‌باشد که با هدف جایگزینی با رقم تیتیکاکا، افزایش عملکرد و تحمل به تنش شوری معرفی گردیده است. از ویژگی‌های بارز رقم صدوق زودرسی، نداشتن مشکل ریزش دانه، حداقل درصد افت (دانه ریزتر از ۱/۲ میلی‌متر)، مقدار سایونین کمتر از تیتیکاکا و سازگاری وسیع می‌باشد. از خصوصیات بارز این رقم یکنواختی سایز دانه به طوری که بیش از ۴۰ درصد در سایز درشت و ۴۶ درصد در طبقه متوسط قرار می‌گیرد. میزان افت دانه‌های ریز ۹ درصد است. در حالی که میزان افت در تیتیکاکا ۱۰ و ۳۰ درصد بذور در طبقه درشت قرار می‌گیرند. میزان عملکرد این رقم ۸۰۰ کیلوگرم در هکتار بیشتر از تیتیکاکا در مناطق بررسی شده بود. از لحاظ عملکرد و پایداری عملکرد در اقلیم‌های فلات مرکزی و ایران‌شهر برتر از رقم تیتیکاکا است. در بوشهر با رعایت تاریخ کاشت نیز عملکرد بیشتری از تیتیکاکا داشت. با توجه به نتایج این رقم می‌تواند در محدوده شوری آب آبیاری ۱۴-۸ دسی زیمنس بر متر که برای سایر گیاهان زراعی اقتصادی نیست، محصول اقتصادی تولید کند.

6 فرایند تجاری‌سازی دستاورد

مرکز ملی تحقیقات شوری در طی سال‌های اخیر برنامه تکثیر بذر پیش پایه را در برنامه داشته و بذر پیش پایه جهت تکثیر بذر تولید شده است. همچنین بذر جهت کشت در پایلوت‌های مختلف موجود می‌باشد. مراحل واگذاری رقم به بخش خصوصی توسط مرکز ملی تحقیقات شوری در حال انجام می‌باشد. خصوصیات قابل توجه این رقم سبب گردیده است تا بتواند به عنوان جایگزین رقم تیتیکاکا گردد.

6 پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

۱	عملکرد بالاتر نسبت به رقم تیتیکاکا: ۲۶ درصد
۲	درصد سایونین کمتر: ۵۰ درصد سایونین کمتر نسبت به تیتیکاکا
۳	یکنواختی سایز دانه: بیش از ۴۰ درصد بذور در سایز درشت
۴	سازگاری وسیع: فلات مرکزی (خراسان رضوی، خراسان جنوبی، اصفهان، قم، یزد، کرمان، فارس) و ایران‌شهر و بوشهر (تاریخ کاشت اول در دی ماه) مناطق مناسب کشت این رقم می‌باشند.